

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Iudicium de vtraque sententia. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

DISPVT. CCXXXVIII.

An peccatum primi Angeli fuerit alijs causa peccandi.

Duo opposite opiniones, cap. 1. Iudicium de vtraque sententia, cap. 2. Simul tempore Angelos inferiores, & supremi peccasse, c. 3. Quale fuerit peccatum inferiorum Angelorum, c. 4.

CAPVT I.

Dua opposita opiniones.

Quaeritur in controuersia positum est, vtrum Angelus supremus inter eos, qui peccauerunt fuerit inter ceteros omnes primus, an non, sicut procedenti disputatione vidimus; certum tamen, & citra controuersiam apud omnes est, inter eos, qui peccauerunt, fuisse aliquem supremum, & perfectioris nature. Nunc igitur de hoc angelo difficultas proposita est, vtrum peccato alijs fuerit causa & occasio peccandi, non quidem coactione, sed aut suasionem, aut aliquo modo inducens. In qua difficultate Doctores quoque Scholastici diuisi sunt. Quidam enim asserunt, nullum angelum inferiorem inductum fuisse a supremo, sed vnumquemque sine alterius suasionem aut occasione ex seipso peccasse. Ita docent Albert. in 2. dist. 6. art. 3. Guilliel. Parisiens. l. p. secunda partis principalis de vniuerso, cap. 11. 2. & Alphonsus de Castro contra hereses verbo, Peccatum, hares. 3. refertur etiam pro eadem opinione Alexand. 2. p. quest. 99. m. 2. vbi solum dixit, potuisse quidem angelorum peccatum esse per imitationem; quod non videtur aliter possibile, nisi superior inferioribus suam insinua- ret voluntatem. Idipsum, nec quicquam aliud, affirmat Anisiodor. lib. 2. tractat. 2. cap. 5. Pro hac sententia vnica solum ratio videtur esse, quia non est sine aliquo fundamento asserendum, ange- los per imitationem, & suasionem peccasse; nul- lum autem ad hoc asserendum fundamentum habemus, vt inferius patebit; ergo non est ita as- serendum.

Sententia negans, Albert. Guillielm. Castro.

Antisiod.

Sententia affirmans, S. Thom. Caietan. Bonauent. Ricardus. Argid. Gabriel. Maior. Durand.

Ambros. Gregor. Hierony.

CAPVT II.

Iudicium de vtraque sententia.

Go quidem in hac controuersia existimo, possibile fuisse inferiores peccare aliquo mo- do inducos a superiori, vt infra explicabitur: ni- hil tamen certum in hac re definiri posse. Arque in primis, vt hinc exordium fumam, inductione fa- cile approbari potest, nihil certum haberi in hac re, si singula loca quibus autores vt solent, per- curramus. Primum testimoniu, quo vti possumus ad ostendendum, ceteros angelos inferiores a su- periori aliquo modo inductos fuisse, si illud Eze- chiel. 31. Aemulata sunt eum omnia ligna voluptatis, quae erant in Paradiso Dei. Hoc tamen testimonium in- firmum est: nam ibi sermo fit cum Pharaone Re- ge Aegypti, cuius ruinam minatur Propheta quia eleuatum esset cor eius in altitudine sua. Ad hoc autem describit prius celsitudinem regni eius si- militudine arborum eamque comparat, altissimae arbori, & frondosissimae, cuius tanta esset pul- chritudo, vt ceterae arbores, ipsius paradisi, illius pulchritudinem tanquam maximam aemulari, aut imitari viderentur. De casu autem diaboli non lo- quitur Propheta in eo cap. imo vero si loquere- tur, nihil inde probari posset; quia illis verbis non peccatum, sed pulchritudo diaboli describeretur instar arboris pulcherrimae, cuius pulchritudi- nem ceterae arbores imitarentur.

Secundum testimonium est Isai. 14. Corruisti in ter- ra, qui vulnerabas gentes: ac si diceret, qui alios ange- los perdidisti, & infra: Tu terram tuam perdidisti, & populum tuum occidisti, hoc est angelos tibi inferio- res. Ex hoc tamen loco, nihil certi haberi potest: quoniam ea omnia iuxta sensum literalem de Re- ge Babylonis intelligenda sunt, vt dist. 232. cap. 4. probauimus, & quamuis aliqua ratione haec ver- ba ad demonem accommodarentur, vt ibidem diximus: tamen non est necesse, singula quae de Rege illo secundum sensum literalem dicta sunt ad demonem applicari: illa vero, quae retulimus, de Rege illo Babylonis dicebantur, quod ipse su- perbia sua populum suum perdidit hoc est, pro- pter superbiam illius populus eius destructus sit, vt exponit Hierony.

Nihil certu- ri definiri posse.

47

Tertio probat Agidius ex illo Iob 41. Ipse est rex super omnes filios superbia: Eo autem dicitur aliquis aliorum rex, quod voluntate sua & imperio ali- quo modo mouet eos. Verum hoc testimonium parum habet momenti, quia Iob non loquitur de diabolo, sed de Leviathan, bestia marina, quam vocat Regem super filios superbia, hoc est, maxi- mam inter alias magnas bestias marinas, quae a magnitudine superbas appellat.

Loc. Iob 41. exponit.

Quarto adducit Agidius illud Apoc. 12. vbi de dra- cone dicitur, cauda sua traxisse tertiam partem stel- larum, quod alia ratione intelligi nequit, quam suasionem, & exemplo suo. Ceterum testimonium hoc debile satis est: nam vt sup. dist. 225. c. 2. mon- strauimus, ibi non fit mentio de casu diaboli pri- mo, sed de praelio facto cum illo in Ecclesia, in quo ipse deiectus est, & secum traxit tertiam partem stellarum, hoc est, sed etiam bonam partem virorum, qui in Ecclesia Dei, tanquam stellae firmamenti sanctitate & virtute fulgebant. Constat igitur, nul- lum esse firmum fundamentum in Scriptura, ex quo colligere possimus, angelos inferiores inductos fuisse a superiori ac peccandu. Porro manifestum est, in traditione nullam esse fundamentum, ratio autem in hac controuersia, nisi auctoritate subui- xa, locum habere nequit. Recte igitur Durandus, cuius sententiam in hac re probamus, nihil certi in hac controuersia posse definiri.

5. cor. 21.

Deinde id, quod priori loco posuimus, nempe ita contingere potuisse, ut inferiores angeli exemplo, aut iustione superioris ad peccatum prouocarentur, facile probare possumus. Ceterum quia supremus angelus varijs modis potuit peccare, sigillatim videndum est, quibus modis etiam peccato suo potuit esse alijs occasio peccandi.

Primus angelus multum potuit esse causa peccandi reliquis.

Ex primo quidem, si supremus angelus ex superbia desiderauit vnionem hypostaticam naturæ suæ: potuit quidem alijs suadere, & ut ipsi sibi etiam eandem vnionem desiderarent, quia ipsorum naturæ dignum erat, quod tamen fecisse credibile non est; quia si ex superbia desiderauit vnionem hypostaticam, sibi soli eam desiderauit. Et ut de vnione suæ ipsius naturæ, utpote supremæ, reliqui gauderent, potius quam de vnione naturæ humanæ cum verbo. An vero hoc peccatū esset superbiæ, inferius videbimus.

Secundò, si supremus angelus peccasset appetitu beatitudinis supernaturalis immoderato, quia eam vellet proprijs viribus consequi affectu quodam complacentiæ, eo quod indigere ferret, se indigere Dei auxilio ad consequitionem illius, ut supra disput. 235. c. 3. explicatū est: potuisset sanè ceteros ad idem genus desiderij & complacentiæ inuitare & mouere. Si autem moderate solum appetijisset beatitudinem ex inconsiderantia ut nonnulli putarunt, quorum meminimus in eadem disput. c. 2. sic non potuisset supremus suasionem, aut exemplo suo mouere reliquos ad peccandū, quia ad inconsiderantiam, ex qua debebat esse peccatū, nullus suasionem alterius mouetur, aut exemplo. Idem eademque proportione dicendum est, si peccauit angelus supremus appetitu immoderato beatitudinis naturalis iuxta ea quæ diximus in ea disput. c. 9.

7.

Tertiò, si supremus angelus desiderauit aliquam excellentiam & dignitatem magistri, aut supra homines, aut supra angelos, potuit quidem ad similem affectum alios inducere, sed potius credendum est, id non fecisse: quia si hoc modo peccasset, sibi potius soli affectu illam dignitatem quam alijs similem desiderandam proposuisset; hoc enim nunquam facit superbus.

CAPVT III.

Simul tempore Angelos inferiores, & supremum peccasse.

Inter eos, qui affirmant, inferiores angelos inductos fuisse ad peccandū à supremo, in controuersia positum est, an omnes cum supremo simul duratione, aut prius supremus, quam reliqui peccauerint. Bonauent. loco superius allegato docet, prius tempore peccasse Luciferum, quam reliquos angelos, qui eius imitatione prolapsi sunt. Confirmat autem hac ratione: quia sicut in ipso supremo angelo, qui peccauit, prius tempore fuit cogitatio obiecti, quam peccatum in voluntate circa illud, ut ita voluntas in præcognitum libere ferretur, ita etiam angelis inferioribus prius tempore fuit cognita insinuatō voluntatis Luciferi, quam ipsum affectum imitarentur: prius igitur tempore Lucifer peccauit, quam reliqui.

8. Simul tempore omnes peccasse locum.

Oppositam sententiam sequenti sunt Ægidius, Durandus, & Argentina locis allegatis, ubi affirmant, ordine solum causæ prius peccasse Luciferum, quam reliquos, qui ipsum imitati sunt. In

hanc tamen opinionem frivolis quibusdam rationibus sunt adducti. Ægidius eam sic probat: si primus angelus prius tempore, quam reliqui peccasset, prius tempore damnatus esset quam alij, ac proinde non posset eos ad peccatum inducere. Et quamuis posset alios ad peccatum mouere, sicut etiam nunc, postquam damnatus est, inducit homines: tamen nullus angelorum ab eo deciperetur, videns ipsius miseriam, & potam pro peccato, sicut nec homines ab eo ad peccandum induci aut suaderi possent, si eius miseriam & penam clare viderent. Hæc tamen ratio infirma est: poterat enim angelus per aliquod temporis spatium cum primo peccato perseuerare, sicut reuera perseuerauit, antequam in carcerem inferni detruderetur, & cruciatibus ignis esset addictus. Et quamuis statim à principio peccati incidere in penam obdurationis, de qua tota questione sequenti tractaturi sumus, potuit tamen ea latere ceteros angelos: quia hæc pronuntia Dei voluntate derelinquente angelum abique illo gratiæ auxilio. Præterea, ut dicemus disput. 241. cap. 4. non statim à principio peccati, sed paulo post incidit demon in penam obdurationis: ergo pro eo tempore potuit Angelus inferior à superiori, commisso iam peccato, suadere, antequam supremus in penam obdurationis incidere.

Deinde ad eandem opinionem confirmandam hac ratione vtitur Durandus. Nullus respiciens ad malum operatur & peccat, si autem peccatum primi angeli tempore præcessisset, manifesta esset inferioribus eius malitia: ergo ipsi respicientes malitiam illius non peccarent. Hæc ratio vniuersim intellectu tam de angelis, quam de hominibus frivola est. Nam illa propositio: Nullus respiciens ad malum operatur, aut peccat, non est ita intelligenda, ut nullus peccare possit sciens malitiam peccati, quod effectu prosequitur: namque & homines plerumque scienter peccant peccare autem scienter, nihil aliud est, quam non ignorare, sed scire & attendere malitiam peccati, nihilominus affectu attracto ab aliqua ratione commoda, aut delectabili opus ipsum peccati prosequi, & amplecti: sensus autem illius propositionis verus tam in angelis, quam in hominibus est, nullius voluntatem ferri in opus peccati attractam malitia illius, sed ab aliqua ratione vtilis, commoda, seu delectabilis, quam apprehendit intellectus coniunctam cum malitia peccati, ut ostendimus 1. 2. quæst. 77. artic. 2. Quod si propositio illa intelligatur de angelis solum, ita, ut nullus eorum sciens & prudens primo peccare posset, sed primum eorum peccatū esse debuerit ex inconsiderantia, ut nonnulli contendunt, hoc peccato ratio Durandi alicuius momenti videtur, quia si primus angelus non potuit sciens & prudens, sed ex inconsiderantia primo peccare, necesse fuit, prius tempore peccare: quam alios ad peccandum inducere, & suadere, & alios suasionem sua peccati. Verum cum iam supra disput. 235. cap. 2. monstratum sit, non potuisse angelum ex inconsiderantia peccare, hæc ratio non videtur firmo fundamentato subnixa.

Ratio igitur, ob quam videtur mihi dicendum, primum angelum non prius duratione peccasse, quam reliquos, etiam ipsius suasionem, & exemplo peccasset, est, quoniam in quoquoque